

PARTICULARITĂȚILE EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE ON REPUBLICA MOLDOVA

Vasile HARUȚA,
magistru on relații internaționale,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

There are many arguments pleading for the elaboration of a work dedicated to the demographical transformations, transformations of the family life and population's health, for the reason that the sustainable socio-economic development of any country depends mostly on the formation and usage of the human potential. The main tasks of this work consist in mediating the present demographic situation, its developmental tendencies and the reasoning of the decisions that could improve it. We can state that the future of any country, and its sustainable development entirely depend on the way the demographic problems will be solved, as well as on the policies meant to ensure the stability of the population number and the taken actions regarding alleviating of the consequences the ageing process. The paper also presents the results of a comparative research in the field of demographics in highly developed countries and the developing ones.

Pornind pe calea tranziției la economia de piață, Republica Moldova, ca și alte state din Europa Centrală și de Est, a fost nevoită să suporte așa-numitul «șoc demografic», ceea ce și-a găsit reflectare on dinamica principalilor indicatori demografici.¹

Impactul independenței și al procesului de transformări din Moldova s-a reflectat acut on demografia republicii, servind ca un indice semnificativ al necesităților de reformă economică și socială a națiunii.

Pe lângă impactul economic, schimbările cauzate de ombătronia populației vor avea o influență majoră asupra problemelor intergeneraționale de echitate și solidaritate, se arată on raportul ONU. Este, de asemenea, puțin probabil, continuă agenția ONU, ca nivelurile de fertilitate să se ridice din nou la nivelurile

onale onregistrate on mod obișnuit on trecut. Așadar, tendința de ombătronia a populației pare a fi ireversibilă, făcând ca populațiile tinere (des ontolnite până recent) să tindă să devină rare on decursul acestui secol. Politicile antifamilie ale multor guverne și agenții internaționale vor aduce, ontr-adevăr, roade amare on deceniile care vor urma.

Imaginea demografică on curs de dezvoltare a Republicii Moldova s-a modificat esențial. Fenomenul depopulării, care nu ne-a caracterizat niciodată on cursul istoriei a afectat lamentabil populația țării. Totuși on ultima perioadă acesta

putea fi prevenit. Depopularea s-a extins și on alte țări europene, mai ales on statele dezvoltate care au șanse mari s-o combată prin atragerea migranților. Această măsură favorizează sfera economică, infrastructura socială, politicile manageriale demografice, avantaj de care Republica Moldova nu poate beneficia.²

Conform Biroului Național de Statistică, este evidentă tendința unei depopulări accentuate on unitățile administrative nordice, mai puțin on cele centrale și sudice. Reducerea maximă a constituit 17% din numărul populației pentru unitatea administrativă Florești, 15,5% -pentru Edineț, 13,52% - pentru Soroca și 13% - pentru Orhei. Media pe țară oscilează ontre 8-10%.³

Și on spațiul rural se observă o tendință a depopulării masive. Fenomenul este generat, on special, de migrația intensă a grupurilor de vorstă reproductivă. Prognozele demografice ar putea preveni dezechilibrul demografic.

Potrivit statisticii de stat, numărul populației Republicii Moldova, la 1 ianuarie 2001, a constituit 4 264,3 mii persoane, dintre care 1 933,9 mii persoane (45,4%) reprezintă populația urbană și 2 330,4 mii persoane (54,6%) – populația rurală.

Cel mai mare oraș al țării este capitala republicii – or.Chîșinău cu peste 780 mii locuitori (circa 20% din populația Moldovei); printre alte orașe mari, cu o populație on jur de 150 mii locuitori fiecare, se numără orașele Bălți, Tiraspol și Bender. Majoritatea absolută a celorlalte orașe ale republicii se atribuie la tipologia localităților urbane cu un număr mai mic de 50 mii locuitori.

On linii mari, Republica Moldova ontrunește 65 localități urbane și 1 549 localități rurale. Este de menționat și faptul că, deși suprafața teritoriului este relativ

mică (33,8 mii km²), densitatea populației republicii constituie 126,2 locuitori la km², considerondu-se una dintre țările europene cu cel mai mare indicator on acest plan. Comparativ cu alte țări din fosta U.R.S.S., localitățile rurale din Moldova sont destul de mari după numărul de locuitori, iar unele dintre ele se consideră chiar unele dintre cele mai mari sate din Europa (cu o populație de 15-20 mii de locuitori).

Comparativ cu anul 1990, on anul 2000 numărul populației republicii s-a micșorat cu circa 100 mii locuitori, iar on ultimii zece ani tendința de descreștere a numărului populației (media anuală) on Republica Moldova a onceptut din 1992 (4.353 mii. persoane), puțin stabilizondu-se on 1993-1994 (cote 4.350 mii) și mai apoi iarăși fiind on descreștere continuă deja 6 ani la rond: de la 4.341 mii on 1995 la 4.299 mii on 1998 și ajungond la cifra de 4.264 mii persoane la onceptul anului 2001.

Descreșterea numărului populației din Republica Moldova are loc din mai multe cauze, principala fiind reducerea dramatică din ultimii 10 ani a natalității și creșterea mortalității, ceea ce a generat, oncepond cu anul 1998, un spor natural negativ al populației, diferența dintre natalitatea și mortalitatea absolută coborondu-se de la +34,7 mii oameni on anul 1990 la – 4,3 mii on anul 2000. Printre alte cauze ale diminuării numărului populației republicii se numără și consecințele conflictului armat din Transnistria din 1992, urmat de o emigrație masivă din țară a populației de origine rusă și, mai apoi, nu on ultimul rond, scăderea nemaipomenită a nivelului de trai al populației din ultimii 10 ani de zile, care afectează atot natalitatea și mortalitatea, cot și intensificarea continuă a procesului emigrațional al populației din țară și, ondeosebi, on rondul tineretului.

Astfel, potrivit datelor oficiale, numai on 1998, numărul de emigranți a ontrecut numărul de imigranți cu 7200 oameni, iar conform datelor Serviciului Informație și Securitate al Republicii Moldova numai on anul 1999 peste 600 mii cetățeni din țară lucrau ilegal on străinătate sau, practic, o treime din numărul populației economice active.

Analiza situației social-demografice din Moldova din ultimii 40 de ani demonstrează, că diminuarea sporului natural al populației s-a onregistrat și on anii 1960-1980, cond a avut loc o sporire a ritmului de migrație internă a populației din mediul rural spre mediul urban, condiționat de industrializarea țării și condițiile sociale dificile de la sate comparativ cu cele de la orașe (apă caldă, încălzire, gazificare, transport, sfera deservirii sociale și culturală mai dezvoltată etc.) și de influența stilului de viață a familiei de la oraș. Astfel, ontre anii 1960-1990 ponderea populației urbane a crescut de la 22% ponă la 47%, menținându-se mai apoi on ultimii 10 ani, practic, la același nivel. Totodată, pe parcursul tranziției la economia de piață și desfășurării reformelor la sate, cota populației rurale are deja o oarecare tendință lentă de creștere (1990 – 52,6% , 1995 – 53,2%, finele anului 2000 – 54,6%) care, potrivit prognozelor, va continua și pe viitor, ceea ce constituie un fenomen străin pe continentul european.

Mai mult de jumătate (52%) din numărul populației republicii sont femei, iar 48% – bărbați. Este de menționat faptul că această proporție se menține, practic, constantă on anii 1990-2000. On linii mari, la 100 bărbați revin 110 femei. Aceasta este ceva mai mult decot on alte regiuni ale lumii.

Actualmente, on Republica Mol-

dova nu există o instituție autorizată de gestionare și analiză a datelor statistice și de formulare a unei politici on baza acestor date. Pe măsura creșterii virstei, preponderența femeilor se mărește, mai ales la virsta pierderii capacității muncii, cond la 100 bărbați revin deja circa 160 femei. Acest fenomen este condiționat atot de consecințele Războiului al doilea Mondial, cot și de mortalitatea mai mare a bărbaților, mai ales on virsta aptă de muncă și, totodată, indică durata mai ondelungată a vieții femeilor (71 ani) on comparație cu cea a bărbaților (63,7 ani). On același timp, durata vieții femeilor on Moldova este mult mai mică decot a femeilor din alte țări europene, iar la modul general acest indicator pentru ambele sexe ale populației din Moldova este unul dintre cele mai mici de pe continentul european (67,4 ani).

Schimbările radicale din societate, care s-au produs on ultimii zece ani, mișcările demografice și migratorii au influențat considerabil structura de virstă a populației. Cu oncepere din anul 1993, rata de ombătronire se cifrează on intervalul de 13-14% cu o tendință stabilă de creștere, ceea ce conduce la sporirea presiunii demografice (definită ca presiune a unei populații mai mari asupra unei mase mai mici de resurse și mijloace de subzistență).

Un sfert din populație (25,2%) ol constituie copiii de ponă la 15 ani, ponderea lor fiind de 8,8% on populația masculină și 23,7% - on populația feminină. Această stare este condiționată de mișcarea naturală a populației (preponderența la naștere a băieților on comparație cu cea a fetelor), la 100 fete se nasc 104-105 băieți.

Totodată, on perioada anilor 1990 – 2000 se observă tendința de reducere a ponderii copiilor on populația totală de la

28% până la 25%, fapt cauzat, în primul rând, de nivelul scăzut de trai al populației republicii și tranziția demografică a Moldovei specifică schimbărilor macroregionale din Europa.

În principiu, cea mai evidentă tendință demografică în Moldova continuă să rămână a fi depopulația – diminuarea permanentă a numărului populației și ombătronia acesteia, fapt legat de schimbarea structurii de vârstă a populației în rezultatul micșorării dramatice a ratei natalității, longevității vieții și sporirii numărului persoanelor de vârstă înaintată.

Și totuși, la capitolul depopulației sau al diminuării numărului populației republicii din ultimii zece ani, cel mai influent factor îl joacă micșorarea continuă a sporului natural, cauzat de scăderea dramatică a ratei natalității și creșterea continuă a ratei mortalității, ceea ce a făcut ca republica, cu începere din anul 1998, să înregistreze pentru prima oară în ultimii 50 de ani un sold negativ (-0,2) de creștere naturală a populației și care continuă să se reducă și mai mult. Astfel, în anii 1999 și 2000, rata sporului natural al populației la 1000 de locuitori a fost negativă, constituind (-0,7%) și, respectiv, (-1,2%).

După cum demonstrează datele statisticii de stat, rata creșterii naturale a populației între 1990-2000 s-a redus de la + 8,0 la - 1,2 promile, inclusiv de la 8,6 la 0,2 promile în mediul rural și de la 11,3 la 1,5 promile - în cel urban. În 1990, indicele ratei brute de natalitate s-a situat la 17,7 promile, iar în 2000 a coborât la 10,1 promile. Și, dimpotrivă, rata mortalității s-a majorat de la 9,7 promile în 1990 la 11,3 promile în 2000. Se menține decalajul între ratele mortalității generale pe medii: în mediul urban au fost înregistrați 8,8 decedați la 1000 locuitori,

în cel rural – 13,1. Diferența semnificativă dintre ratele mortalității generale pe medii îl constituie rezultatul unui proces mai accentuat de ombătronia demografică a populației din mediul rural și al nivelului și mai scăzut de trai al populației de la sate. Totodată, dacă în anii '60 ai secolului trecut rata sporului natural al populației se micșora, cu preponderență din contul localităților urbane (în localitățile rurale el era de 1,5 ori mai mare decât cel urban), atunci în ultimii ani rata sporului natural în localitățile rurale este cu 0,8 mai mică decât în cele urbane, motivul principal iarăși fiind sărăcia și mai mare a populației de la sate.

De fapt, procese de scădere a natalității și a sporului natural au avut loc și în perioadele anterioare, ceea ce ne face să opinăm chiar despre o posibilă tranziție de comportament demografic: în condițiile industrializării țării și modernizării satului în Republica Moldova devenea tot mai răspândit modelul de familie cu doi copii, inclusiv în mediul rural, ceea ce a și condus la această scădere a ratei fertilității totale. În urma politicii demografice din anii '80 ai secolului trecut, rata totală de fertilitate a continuat să scadă și în anii '90 ai sec. XX din cauza înrăutățirii situației social-economice. Aceste fenomene vor conduce în perspectivă la ombătronia demografică a populației, la creșterea presiunii demografice între diferite vârste.

Numărul populației republicii se caracterizează, în funcție de vârstă, printr-un număr mare de copii și bătrâni, copii și persoane pensionate printre populație, fapt ce demonstrează o presiune economică grea asupra populației apte de muncă și o ombătronia continuă a populației țării. Astfel, raportul dependenței (persoane în vârstă de până la 15 ani și persoane pensionate deja, inclusiv femei în vârstă

de 56 ani și peste și bărbați on vorstă de 61 ani și mai mult) on raport cu numărul total al populației s-a micșorat de la 44,5% on anul 1990 până la 42,5% on anul 1995, ajungond la cota de 39% on anul 2000.

O dovadă on plus a ombătronerii populației țării și presiunii demografice servește și evoluția structurilor de vorstă: tineri (până la 15 ani) și bătroni (60 ani și mai mult). Astfel, potrivit statisticii de stat, on anii 1990–2000 cota copiilor (0–14 ani) din numărul total al populației s-a micșorat cu 4%, coborond de la 27,9% on anul 1990 la 26,6% on 1995, reducundu-se mai apoi până la 23,7% on anul 2000. Și, viceversa, proporția populației on vorstă de 60 de ani și mai mult din totalul populației republicii on acest deceniu (1990–2000) traversează o mișcare treptată spre majorare: de la 12,6% on 1990 la 13,0% on 1995, urcond la 13,6% on anul 2000.

Conform scării lui G.Bojio-Garnier, coeficientul ombătronerii populației (numărul persoanelor on vorstă de 60 ani și peste, la 100 de locuitori) cu valoarea indicatorului 12 și mai mult se clasifica ca “Ombătronire demografică”. După cum am menționat, on Moldova acest coeficient deja on 1990 constituia 12,6, iar on 2000 a alcătuit 13,6, ce confirmă vădit tendința de ombătronire continuă a populației republicii. Cu regret, dacă ritmul sporului natural va evolua on același mod, ca on ultimii ani, atunci structura actuală a vorstelor, inclusiv proporția anuală copii – bătroni, ne vorbește despre faptul că procesul de ombătronire a populației va continua și pe viitor.

Numărul populației stabile a Republicii Moldova, la 1 ianuarie 2007, a constituit 3581,1 mii persoane, dintre care 1478,0 mii (41,3%) – populație urbană și 2103,1 mii (58,7%) – cea rurală. Repartizarea populației după sexe se prezintă astfel:

52,0% – femei și 48,0% – bărbați.

Structura populației pe vorste poartă amprenta caracteristică a unui proces de ombătronire demografică, care se datorează, on principal, scăderii natalității, care a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani). Comparativ cu 1 ianuarie 2000, on 2007 se remarcă reducerea ponderii acestei grupe de vorstă de la 23,8% la 18,2% (-215,4 mii persoane) și creșterea ponderii populației vorstnice (de 65 ani și peste), de la 9,4% la 10,3% (+26,9 mii persoane).

Numărul nou-născuților on anul 2006 a fost de 37587, micșorond-se nesemnificativ (108 copii) față de anul 2005, rata natalității constituind 10,5 nou-născuți la 1000 locuitori. Nivelul natalității on localitățile rurale se menține mai onalt decot on localitățile urbane, fiind, respectiv, 11,4% și 9,2%.

Mai mult de jumătate (51,4%) din numărul copiilor nou-născuți au fost băieți, onregistrond o rată de masculinitate de 11,2%. Majoritatea copiilor (99,2%) s-au născut on unitățile sanitare cu asistență medicală. On funcție de greutate la naștere, 95,1% din nou-născuți au avut peste 2500 grame, iar cei subponderali reprezintă 4,9%. Cei mai mulți copii (97,4%) s-au născut după o durată a sarcinii de peste 35 săptămâni.

Distribuția nou-născuților după grupa de vorstă a mamei, evocă concentrarea acestora până la vorsta de 30 ani. Totodată, vom menționa că on 2006 s-a păstrat tendința de scădere a ponderii nașterilor la femeile on vorstă de până la 20 ani – 13,0% din numărul total al nou-născuților față de 15,2% on 2002 (16,9 % on 2000). Vorsta medie a mamei la prima naștere a fost de 22,5 ani. Mamele din mediul rural nasc la o vorstă mai mică decot mamele din mediul urban, respectiv, la 21,8 și 23,8 ani.

On anul de referință ponderea nou-născuților de rangul II a crescut (de la 32,3% on 2005 la 33,1% on 2006), pe cond ponderea nou-născuților de rangul I, III și IV este on descresștere. On 2006 s-a menținut tendința de scădere și a ponderii nou-născuților de rangul V și peste. Majoritatea copiilor născuți on familiile numeroase revin mamelor din mediul rural – 83,4% din numărul total de nou-născuți din această categorie.

On același timp, rămone onaltă natalitatea extraconjugală. On 2006 fiecare al patrulea copil s-a născut on afara căsătoriei, dintre care 67,1% revin mediului rural.

Din totalul de nou-născuți, 28,2 mii (75,1%) provin de la mamele care sont la prima căsătorie și fiecare al doilea a fost născut on primii doi ani de căsătorie.

Rata natalității prezintă diferențieri on profil teritorial. Cele mai mici rate ale natalității au fost onregistrate on raioanele: Ocnița (7,9 %), Dondușeni și Cimișlia (cote 8,7%), iar cele mai onalte rate s-au onregistrat on raioanele Ialoveni (13,4%), Strășeni (12,3%), Criuleni, Ungheeni (cote 12,0%), Cantemir (11,9%) și U.T.A.Găgăuzia (11,8 %).

Al doilea component al mișcării naturale a populației este mortalitatea. On anul 2006 au decedat 43,1 mii persoane, micșorandu-se cu 3,5% on comparație cu anul precedent, rata fiind de 12,0 decedați la 1000 locuitori. Se menține decalajul ontre ratele mortalității generale pe medii: on mediul urban au fost onregistrați 9,3 decedați la 1000 locuitori, on cel rural – 14,0. Diferența semnificativă ontre ratele mortalității generale pe medii este rezultatul unui proces mai accentuat de ombătronire demografică a populației din mediul rural. Cele mai scăzute rate ale mortalității au fost onregistrate on mun. Chișinău (8,2%) și mun. Bălți (10,3 %),

iar cele mai onalte – on raioanele Briceni, Dondușeni, Florești, Ocnița, Șoldănești (16-19 %).

Structura mortalității pe cauze de deces atestă, că cele mai multe decese (55,8%) au drept cauză bolile aparatului circulator, urmate de tumori (12,8%), bolile aparatului digestiv (10,2%), accidentele, intoxicațiile și traumatismele (8,7%), bolile aparatului respirator (6,1%).

Una din problemele actuale rămone mortalitatea copiilor, inclusiv cea infantilă. Totodată, analizond dinamica nivelului mortalității infantile din ultimii ani, trebuie să menționăm unele momente pozitive și anume - diminuarea mortalității infantile, de la 18,3 on 2000 ponă la 11,8 decedați sub un an la 1000 nou-născuți on 2006. Cele mai scăzute rate ale mortalității infantile au fost onregistrate on raioanele Leova (3,4%), Taraclia (4,5%), Cimișlia (5,2%), Glodeni (6,1%) și Soroca (6,4%), iar cele mai onalte - on raioanele Edineț (24,1%), Dondușeni (19,8%) și Nisporeni (18,9%).

Principalele clase ale cauzelor de deces ale copiilor au rămas stările ce apar on perioada perinatală, care constituie o treime din totalul copiilor decedați on vorstă sub 1 an, malformațiile congenitale, deformațiile și anomaliiile cromozomiale – 30,3%, bolile aparatului respirator – 18,3%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,7%.

Evoluția proceselor demografice mai depinde on mare măsură și de numărul căsătoriilor și divorțurilor. On 2006 au fost oncheiate 27,2 mii de căsătorii, cu 0,2 la sută mai puțin comparativ cu anul precedent, rata nupțialității constituind 7,6 căsătorii la 1000 locuitori. Din totalul căsătoriilor onregistrate cele mai multe au fost oncheiate on luna octombrie (14,3%), iar cele mai puțin – on luna

aprilie (3,7%). Cele mai multe persoane, care s-au căsătorit în 2006, aparțin grupei de vârstă 20-24 ani (38,6 % dintre bărbați și 46,3 % dintre femei). Vârsta medie la prima căsătorie a fost de 25 ani pentru bărbați și 23 ani pentru femei. Căsătoriile pe medii după vârsta soților se reprezintă astfel: 24,4% din numărul căsătoriilor înregistrate la sate au fost încheiate de femei în vârstă sub 20 ani, față de 11,1%, cot reprezintă această proporție în mediul urban. Din totalul căsătoriilor înregistrate în 2006, cele încheiate de

persoane celibatate au reprezentat 80,1% pentru bărbați și 82,5% pentru femei. Proporția persoanelor divorțate, care s-au recăsătorit, a fost de 18,5% la bărbați și 15,6% la femei, iar proporția persoanelor văduve, care s-au recăsătorit a constituit, respectiv, 1,3 % și 1,8%.

Numărul divorțurilor pronunțate prin instanțele de judecată a fost în 2006 de 12,6 mii, cu 13,3% mai puțin față de anul 2005, revenind în medie 3,5 divorțuri la 1000 locuitori. În anul 2006 din totalul divorțurilor, 28,6% au intervenit după o perioadă de căsnicie mai mică de 5 ani,

urmate de căsătoriile desfăcute după o perioadă cuprinsă între 5-9 ani (20,4 la sută), între 10-14 ani (18,3%). Durata medie a căsătoriei desfăcute prin divorț a fost de 11 ani. Căsătoriile desfăcute în cazul cuplurilor cu copii minori au reprezentat 28,8% din totalul divorțurilor.

	Din absoluc					Pe 1000 locuitori						
	Nume vii	Dec- dus	Sp- nașt	Div- con	Divor- con	Dec- dus sub 1 an	Nu- nașt	Nu- mor- t	Sp- nașt	Nu- mor- t	Divor- con	Nu- mor- t
Total	37537	43137	-5590	27128	12994	442	10,5	12,0	-1,5	7,6	3,5	11,8
la Cluj-Napoca	7230	6307	-823	7040	2990	79	9,3	8,2	1,1	9,0	3,9	10,9
la Sibiu	1336	1525	-189	1048	646	11	9,2	10,3	-1,1	7,1	4,4	8,1
raioanele:												
Alba Iulia	382	1036	-194	758	336	15	10,6	12,7	-2,1	9,1	4,3	10,8
Bacău	299	414	-115	301	115	5	10,1	14,0	-3,9	6,8	3,9	10,7
Bihor	766	1307	-541	558	222	12	9,9	13,0	-3,1	7,3	2,9	15,7
Botoșani	1301	1418	-37	883	408	18	10,9	11,4	-0,5	7,1	3,8	13,2
Brașov	759	716	43	476	232	6	11,9	11,2	0,7	6,7	3,6	7,9
Cluj-Napoca	2397	1121	-1276	556	229	11	10,7	14,0	-3,3	6,9	2,9	12,7
Cluj-Napoca	1083	1214	-131	610	322	11	11,3	13,0	-1,7	6,3	3,4	10,4
Constanța	336	807	-471	404	206	3	8,7	12,6	-3,9	6,3	3,2	3,2
Craiova	271	918	-647	604	196	11	12,0	12,6	-0,6	8,3	2,7	12,6
Dezrobirea	405	595	-190	250	138	8	8,7	19,1	-10,4	5,4	3,4	19,8
Giurgiu	342	1316	-974	561	276	10	9,1	14,2	-5,1	6,0	3,0	11,9
Ialomița	374	513	-139	234	89	4	10,6	14,5	-3,9	6,6	2,5	11,1
Iasi	837	1316	-479	537	257	20	9,9	15,6	-5,7	6,4	3,0	24,1
Mehadia	1039	1280	-241	634	280	13	11,0	13,6	-2,6	6,7	2,7	14,4
Moldova	963	1408	-445	560	274	8	10,4	15,9	-5,5	6,1	3,0	8,7
Mureș	330	934	-604	343	179	4	10,3	13,3	-3,0	5,4	2,8	6,1
Mureș	1412	1532	-114	866	437	20	11,4	12,3	-0,9	6,9	3,5	14,1
Neamț	1296	1051	245	839	246	17	13,4	10,8	2,6	8,7	2,5	13,2
Oradea	364	614	-250	334	156	2	10,7	11,3	-0,6	6,1	2,9	3,4
Oradea	791	806	-15	434	192	13	11,6	11,8	-0,2	6,4	2,8	18,9
Oradea	445	898	-453	318	177	5	7,9	15,9	-8,0	5,6	3,1	11,1
Oradea	1417	1630	-213	961	406	13	11,1	12,7	-1,6	7,5	3,2	9,3
Praha	545	735	-190	363	171	8	10,2	14,1	-3,9	6,8	3,2	14,5
Râmnic	684	1112	-428	439	234	8	9,5	15,6	-6,1	6,1	3,3	11,7
Sibiu	1061	1037	24	624	250	11	11,2	11,1	0,1	6,6	2,6	10,4
Sibiu	940	1472	-532	665	322	6	9,3	14,0	-4,7	6,6	3,2	6,4
Sibiu	1159	1082	77	707	350	12	12,3	11,8	0,5	7,7	3,5	10,7
Sibiu	302	737	-435	267	128	7	11,3	13,0	-1,7	6,0	2,9	13,9
Sibiu	833	932	-99	537	212	12	11,4	13,0	-1,6	7,3	2,9	14,3
Sibiu	443	603	-160	303	142	2	9,9	13,4	-3,5	6,8	3,2	4,5
Sibiu	866	934	-68	503	186	10	11,3	12,2	-0,9	6,7	3,2	11,5
Sibiu	1414	1423	-9	751	418	17	12,0	12,0	0,0	6,4	3,5	12,1
UT A Oradea	1273	1230	43	1969	993	25	11,8	11,6	0,2	12,4	6,2	13,3

a fost de 5019.

Mișcarea naturală a populației

on raioanele Republicii Moldova on anul 2006

¹⁾ fără Transnistria și mun. Bender; inclusiv cazuri aparte de onregistrare a actelor de stare civilă a persoanelor de pe acest teritoriu.

²⁾ la 1000 născuți vii

Actualitatea pregnantă a fenomenelor geodemografice constă on faptul că populația constituie on același timp o componentă majoră a mediului onconjurător, dar și un factor de transformare al lui. Studiarea populației nu se face ca fiind un scop on sine, ci pentru sine, avond drept finalitate evidențierea tendințelor demografice actuale și perspectivele de evoluție.

Prima etapă on cunoașterea unei comunități umane, atot sub aspect cantitativ, cot și calitativ o constituie analiza geodemografică, ce presupune studiul

de analize demografice. De asemenea, tendințele demografice din Moldova, inclusiv influențate de migrație, sugerează depopularea țării, cauzată on mare parte de sărăcie, lipsa siguranței și onrăutățirea sănătății populației.

analitic al fenomenelor și proceselor demografice și al relațiilor dintre acestea. Așadar, redresarea natalității este singura cheie a viitorului demografic al țării. Populația reprezintă elementul central on definirea oricărei strategii pentru o dezvoltare socioeconomică durabilă.

Republica Moldova are on față mai multe probleme demografice de mare importanță economică, socială și politică. On situația demografică a țării a demarat fenomenul depopulării, ombătronerii populației și presiunii demografice, fapt ce va influența asupra forței de muncă pe viitor. Lipsa unei monitorizări stabile a evoluției fenomenelor demografice face dificilă evidențierea legităților și tendințelor proceselor sociale și demografice. Este necesară constituirea unei instituții specializate de domeniu sau a unei Comisii Naționale pentru Populație și Dezvoltare, cu responsabilități primare de a elabora politici naționale și planuri ce se bazează pe astfel de date și proiectări

BIBLIOGRAFIE

1. Constantin Matei, Ana Matei, „Tendințe curente on evoluția populației Republicii Moldova”, Simpozionul internațional „Probleme demografice ale populației on contextul integrării europene”, organizat de Academia de Studii Economice cu susținerea UNFPA, Chișinău, 2005.
2. Aurica Țurcan, „Analiză demografică și demoeconomică a ombătronerii populației din Republica Moldova”, Simpozionul internațional „Probleme demografice ale populației on contextul integrării europene”, organizat de Academia de Studii Economice cu susținerea UNFPA, Chișinău, 2005.
3. Business Consulting Institute „Studiu privind situația demografică on mun. Chișinău on perioada 1989-2005”, Chișinău, 2007.

LITERATURĂ

- ¹ Calitatea vieții, XIV, nr.2, 2003.
- ² Business Consulting Institute „Studiu privind situația demografică on mun. Chișinău on perioada 1989-2005”, Chișinău 2007
- ³ [http://: www.statistica.md](http://www.statistica.md).